

Alīna Andrušaitė
Zane Eņiņa

ATKLĀJ PASAULI

KĀ SĀKT CEĻOT PATSTĀVĪGI

821.174-992
An 306

Dizaina autore **Linda Kraule**

Alīnas Andrušaites (081., 183., 199., 207., 214., 224. lpp.),
Jēkaba Andrušaita (006., 038., 040., 049., 068., 069., 096., 097., 116., 121.,
123., 139., 141., 144., 171., 177., 185., 202., 207., 213., 215., 230., 252.,
254., 267., 271., 272., 274. lpp.) un
Zanes Eniņas (009., 042., 046., 051., 110., 120., 131., 135., 137., 145., 149.,
150., 162., 179., 187., 189., 190., 209., 217., 220., 248., 255. lpp.) fotogrāfijas
Oļega Zernova vāka foto

STARPTAUTISKĀ RAKSTNIEKU
UN TULKOTĀJU MĀJA

Zane Eniņa saka sirsnīgu paldies
Ventspils Starptautiskajai Rakstnieku un tulkotāju mājai.

Alīna Andrušaitē, Zane Eniņa

ATKLĀJ PASAULI

Kā sākt ceļot patstāvīgi

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja un redaktore *Aija Balcere*

Korektore *Evija Stikute* un *Diāna Graudiņa*

Mākslinieciskais redaktors *Eduards Grošēvs*

Tehniskā redaktore *Iveta Kļaviņa*

Maketētāja *Dace Polkmane*

Fotogrāfijas apstrādājusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. C-138.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Teksts, Alīna Andrušaitē, Zane Eniņa, 2024

© Fotogrāfijas, Alīna Andrušaitē, Jēkabs Andrušaitis, Zane Eniņa, 2024

© Literārā apdare, izdevums latviešu valodā, Apgāds Zvaigzne ABC, 2024
ISBN 978-9934-32-899-2

A → Z

LAIPNI LŪDZAM MŪSU CEĻOJUMU PIEREDZES PASAUĻĒ!

IEVADS: AZ 0001

Kad sākām ceļot, mēs nezinājām lielāko daļu no tā, kas ietverts šajā grāmatā. Katrā ceļojumā nākusi klāt kāda jauna atziņa un iemaņa. Vai tas nozīmē, ka tagad zinām visu un ar mums ceļojumā nenotiek nekas negaidīts? Nē, protams! Mēs joprojām mēdzam kļūdīties, apmaldīties, nonākt sarežģītās situācijās, kuras jāatrisina, un mūs tāpat var apkrāpt. Tomēr tas notiek daudz retāk nekā agrāk, jo mums ir uzkrāta pamatīga ceļošanas pieredze. Tā ļauj ceļot izdevīgāk, redzēt un piedzīvot vairāk, pasargāt sevi un ceļabiedrus. Ļoti ceram, ka mūsu pieredze būs noderīga arī tev.

Īpaši vēlamies uzsvērt vārdus “mūsu pieredze”, jo šajā grāmatā esam aprakstījušas to, ko zinām un pašas esam piedzīvojušas. Pilnīgi iespējams, ka tava pieredze atšķirsies, jo mēs esam dažādi. Neesam detalizēti aprakstījušas tos ceļošanas aspektus, ar kuriem mums pašām nav bijis saskares, piemēram, kā ceļot ar maziem bērniem, kā doties garā braucienā ar velosipēdu, motociklu vai jahtu, kā izdzīvot mežonīgā dabā vai uzkāpt pasaules augstākajās virsotnēs.

Tāpat šeit neatradīsi detalizētus aprakstus vai informāciju par konkrētām vietām, jo tad šī nebūtu viena grāmata, bet gan enciklopēdiju sērija. Piemēram, sabiedriskā transporta un biļešu darbības sistēma Londonā, Sidneijā un Kito būs atšķirīga, tāpēc esam aprakstījušas vispārējus darbības principus un ilustrējušas iespējas, bet ne konkrētās pilsētas situāciju.

Vēl viens aspekts, kam jāpievērš uzmanība, – pasaule mainās. Mainās drošības situācija, paradumi, cenas, attīstās tehnoloģijas. Kaut kas pārstāj eksistēt, un kaut kas rodas no jauna. Jo ilgāks laiks būs pagājis kopš grāmatas izdošanas, jo kritiskāk tā jālasa, un pirms došanās ceļā jāpārbauda aktuālā informācija.

Lai teorētisko informāciju padarītu vieglāk uztveramu, grāmatā ietverti piemēri no mūsu ceļojumiem. Mēs abas ceļojam ļoti atšķirīgi un domājam, ka tas padarīs šo grāmatu pilnvērtīgāku un dos iespēju atrast tieši tev piemērotu ceļošanas veidu.

Šī grāmata noderēs ikvienam, kas dosies ceļojumā uz savu roku, bet visvairāk tā adresēta sievietēm, kas vēlas ceļot vienas. Lai tevi nebiedē aprakstītie riski un problēmas, jo, visticamāk, ar tiem nebūs jāstopas. Bet ir labi zināt, ka tādi ir. Mēs pašas par daudzām lietām neiedomājamies, jo nezinām, ka tās vispār pastāv. Tu būsi gudrāks ceļotājs un vajadzības gadījumā varēsi likt šīs zināšanas lietā.

Lai tev brīnišķīgi sevis un pasaules atklājumi! Labu ceļu!

IEPAZĪŠANĀS

NODAĻA: AZ 0002

A

Alīna Andrušaitē ir rīdziniece, kas jau vairāk nekā desmit gadus aktīvi ceļo un ir apmeklējusi aptuveni 60 valstis. Alīna kopā ar vīru Jēkabu veido ceļojumu blogu “Sapņu medniece”, ir publicējusi ceļojumu stāstus Latvijas un ārzemju tiešsaistes un drukātajos medijos, kā arī ir grāmatas “Sapņu mednieku ceļojums: pirmie soļi pasaulē” autore un balvas “Gada žurnālists tūrismā” ieguvēja. Alīnu bieži pieaicina kā ekspertu ar ceļošanu saistītos jautājumos televīzijā un radio, kaut arī ikdienā viņas profesionālā darbības joma nav saistīta ar tūrismu, jo viņa ir Eiropas, Tuvo Austrumu un Āfrikas digitālo rīku departamenta vadītāja medicīnas tehnoloģiju uzņēmumā.

Z

Zane Eniņa apceļojusi vairāk nekā 80 valstis – lielākoties vienātnē un ar mugursomu plecos. Savus ceļojumu iespaidus Zane fiksē blogā “mugursoma.lv”, iznākušas arī vairākas viņas ceļojumu grāmatas – “Nekaunīgais pingvīns”, “Uz Aļasku un atpakaļ”, “Santjago ceļš: plāksteris pēdām un sirdij”, “Pārziemot Āzijā”. Laikā, kad Zane neceļo, viņu var sastapt, iegrimušu kādā komunikāciju projektā, jo šī joma ir viņas specialitāte. Bet biežāk gan viņa būs grāmatā, dārzā, mežā vai pļavā, lai vāktu iespaidus vai dabas labumus.

KĀ ES SĀKU CEĻOT

Alīnas stāsts

Bērnībā aizbraukt pie vecvecmāmiņas Anastasijas uz laukiem Bērzgalē Rēzeknes novadā jau bija ceļojums. Tās bija daudzas stundas vilcienā, ainavai aiz loga nemainīgi apburot ar zaļās krāsas pārpilnību – tumši zaļi, stalti priežu meži, dzeltenzaļā zāle un ar zaļu ūdensaugu kārtiņu pārklājušies dīķi pie mājām. Gan šādi tuvāki ceļojumi, gan atsevišķi tālāki piedzīvojumi – Ukrainā, Lietuvā, Krievijā – man bija vesels notikums. Bērnības košākais brauciens (divpadsmit gadu vecumā) viennozīmīgi bija lidojums vienai pašai uz Londonu, kur tobrīd stažējās mans tētis. Kad viņš man piezvanīja un teica, ka varēšu lidot uz Londonu ciemos, vismaz desmit minūtes pavadīju, sajūsmā skraidot no vienas istabas uz otru un lēkājot pa dīvānu! Atceros, kā lidostā, meklējot, kur ir reģistrācija lidojumam, kāda ģimene

man un mammai jautāja: “*Вы на Канары?*” (Jūs uz Kanāriju salām?) Man tas likās tik tāls un neaizsniedzams galamērķis, ka par to pat neuzdrošinājos sapņot! Vai tā būtu kāda no tām salām, kuras apskalo dzidri zils okeāns un kur baltās pludmales smiltīs aug kokosriekstu palmas, kā to rādīja šokolādes batoņņu televīzijas reklāmās? Mani iespaidī par to, kā izskatās tropiskās zemēs, bija veidojušies no saldumu reklāmām televīzijā un plakātiem Vecrīgas tūrisma aģentūru logos.

Vēlāk viens no lielākajiem katalizatoriem noteikti bija augstskolas laikā *Erasmus* projekta ietvaros Grieķijā pavadītais apmaiņas semestris. Tad es sapratu, ka ceļošana var būt vienkārša, dažreiz pietiek nopirkt biļetes uz kādu vietu un doties ceļā – tā izbraukāju Grieķiju, paviesojos Turcijā un Bulgārijā.

Tomēr, kad pienāca “īstais vecums” ceļojumus sākt plānot pašai, jo biju sākusi strādāt un pelnīt naudu, es īsti nezināju, kā to ceļojumu plānošanu īsti *dara*. Par laimi, viena nostrādāta vasara Austrijas viesu namā pusaudža gados bija mani nodrošinājusi ar labām angļu valodas zināšanām (paradoksāli, bet ne vācu!), un vismaz no valodas nezināšanas man nebija jābaidās. Tā man tobrīd likās – jo tur, ārā, visi taču noteikti runā angļu valodā?!

Vairākus gadus, plānojot atvaļinājumu kopā ar tolaik vēl draugu, tagad nu jau vīru Jēkabu, manas prasmes aprobežojās ar došanos uz tūrisma aģentūru un gatavas ceļojumu pakas nopirkšanu, jo arī Jēkabam nebija lielas pieredzes ceļošanā. Tā nu mēs pavadījām 7 naktis Horvātijā, 7 naktis manis bērnībā izsapņotajā Tenerifē un 11 naktis Maldīvijā. Āķis bija lūpā, un radās arī izpratne, ka “viss iekļauts” tipa ceļojumi tomēr nav gluži visām mūsu prasībām atbilstoši – bezgalīgā vizināšanās autobusā, pa viesnīcām vācot citus tūristus, zemā ekskursiju kvalitāte, problēmas ar viesnīcu numuriem un nepilnīgi sastādītā programma, kas liedza redzēt tik daudz, cik mēs vēlējamies. Organizēto ceļojumu pakas uz mūs interesējošajiem turpmākajiem galamērķiem bija arī nesamērīgi dārgas. Ļoti grībējās ceļot vairāk, bet nebija ne mazākās nojausmas, ar ko sākt. Ceļojumu plānošana likās kā zobu sāpes. Ja vien būtu kāds, kas saplānotu ceļojumu manā vietā!

Par laimi, draudzene ieteica apskatīties kādu latviešu ceļotāju forumu, kurā sāku ielūkoties aizvien biežāk – vispirms kā neregistrēts viesis, tad kā viens no tiem, kas tikai uzdod jautājumus. Visbeidzot, plānojot mūsu pirmo patiešām lielo ceļojumu uz ASV Rietumu krastu, sāku dalīties arī ar saviem atradumiem par šo maršrutu. Pēc atgriešanās mājās ar šī ceļojuma aprakstu, kuru papildināja krāšņās Jēkaba fotogrāfijas, mēs ne tikai uzvarējām *National Geographic* ceļojumu stāstu konkursā, bet arī izveidojām blogu un sākām daudz aktīvāk izmantot forumā apgūtās gudrības, kā ceļot lētāk. Es pēkšņi redzēju atšķirību – mana pirmā komandējuma biļetes uz ASV 2007. gadā izrādījās vismaz divreiz dārgākas nekā 2013. gadā nopirktās, jo nu varēju ceļot, nepiesaistīta konkrēta pasākuma datumiem. Drīz vien sapratu: izdevīgākais veids, kā ceļot, ir doties uz kādu galamērķi laikā, kad ir pieejamas lētas biļetes, izmantojot arī tā sauktās kļūdas biļetes.

Mūsu pirmās lētās aviobiļetes bija uz Kirasao salu Karību jūrā pie Dienvidamerikas krastiem, pieķerot klāt arī ASV (kopā deviņus lidojuma segmentus), par aptuveni 580 eiro vienai personai turp un atpakaļ, uz Indiju par nieka 145 eiro turp un atpakaļ un uz ārkārtīgi eksotisko Palau Okeānijā, samaksājot aptuveni 300 eiro par biļeti turp un atpakaļ vienai personai no Amsterdamas un liekot lietā aviokompānijas lojalitātes punktus, lai tiktu uz Amsterdamu no Rīgas. Tagad roka pat neceļas pirkt dārgas biļetes, jo lētu ceļojumu medīšana ir kā sava veida sports un azarts!

Atskatoties uz savu ceļošanas pieredzi, kad sāku no nekā, man vienmēr gribas iedrošināt – ja varēju es, varēs arī citi! Ceļošana var būt krietni lētāka, nekā sākumā šķiet, arī angļu valodas zināšanas nav tik izšķirošs faktors, jo pasaulē ir miljoniem cilvēku, kas nerunā nevienā mums zināmā valodā, bet mūsdienās ar lietotnēm un rūpīgu ceļojumu plānošanu tas viss ir izdarāms. Mans ceļotāja tips ir “plānotājs”, jo tā es varu ceļot divreiz – vispirms ceļojumu izplānojot un pēc tam tajā dodoties! Lai arī tev izdodas aizbraukt savā sapņu ceļojumā!

Zanes stāsts

Kad man vaicā, uz kurienu bija mans pirmais ceļojums, atbildi zinu tikai tāpēc, ka man par to stāstīja mamma. Pusgada vecumā biju paņemta līdzīgai ģimenes ceļojumā uz Baltkrieviju. Taču manas pirmās ceļojumu atmiņas ved uz Karpatu kalniem. Miglā tītu kalnu pakājē krūmājos vācu žagariņus, kurus pa izmēriem liku kaudzītēs, lai nākamajiem ceļiniekiem būtu vieglāk iekurināt uguni. Tā kalnos esot pieņemts – domāt par citiem. Citā dienā stāvēju viena pati kalnu plato, kur mani ielēnca aitas ar zvaniņiem kaklā. Pēc tam atgriezās tētis ar brāļiem, un mēs milzīgā ātrumā skrējām lejup, jo tuvojās negaiss. Man šķita, ka, turoties tētim pie rokas, vairāk lidoju pa gaisu, nevis skrēju pa zemi. Bet lejā, teltī, mūs sagaidīja mamma, telts priekšstelpā uz prīmsa cepot plānās pankūkas. Šī procedūra parasti pievilināja lietu.

Biežāk gan mēs ceļojām tepat pa Latviju. Mums bija liela, oranža telts, kurā bija jāsaģuļ visi pieciem cilvēkiem – mammai, tētim, abiem brāļiem un man. Tā kā biju jaunākā un īsākā, mani lika telts galā, perpendikulāri pārējiem gulētājiem. Gulējām uz piepūšamajiem matračiem, kas bieži vien nakts vidū zaudēja savu apveidu, un mammas šūtajos guļammaisos. Arī

vienu no pirmajām teltīm mamma šuva pati. Citai teltij tika piešūta klāt priekštelpa – laba inventāra trūkums neatturēja vecākus no ceļošanas. Vēlākos gados tika šūtas buras vēja un ledus dēļiem, lai brāļiem būtu, ar ko ālēties. Dēļus viņi būvēja paši. Salīdzinājumā ar mūsdienu versijām tie bija smagi un lēni veidojumi, bet virs ūdens un ledus turējās. Vēl mums bija brezenta smailītes, kuru salikšana prasīja inženiertehnisko izglītību, kā arī melns gumijas plosts – “Bruņurupucis”. Bērni visbiežāk tika “samesti kaudzē” plostā vai arī “izretoti” smailītēs. Atceros reizi, kad atrados smailītes priekšgalā un aiz manis sēdošais pieaugušais uztriecās palielam akmenim tik spēcīgi, ka laivas priekšgals kopā ar mani tika uzņemts augstu gaisā. Tā es tur sēdēju un tirinājos, kamēr laiva tika piedabūta atgriezties ūdens līmenī.

Vēl kādreiz mani iesēdināja pie Baibas tantes (mēs bieži ceļojām kopā ar tēta kolēģi Jāni un viņa ģimeni – sievu Baibu un trim bērniem Vinetu, Mārtiņu un Viesturu), un mēs, ne pārāk labi airēt prazdamas (varbūt Baiba tikai izlikās, lai mani uzjautrinātu), braucām pa upi uz priekšu, visu laiku griezdamās uz riņķi. Šī atrakcija saucās “piedzērušās tantiņas” un lika man smieties bez mitas. Šajā pašā kompānijā bieži devāmies pavadīt laiku pie Usmas ezera, kas ir manu laimīgāko bērnības atmiņu vieta. Ezerā varēja peldēties, makšķerēt, braukt ar laivu vai vējadēli, krastā kūpēja ugunskurs, mežs bija melleņu, brūkleņu un sēņu pilns. Ko vēl vajag laimei?

Patstāvīgi sāku ceļot studiju gados, īsi pēc Latvijas neatkarības atgūšanas. Mani pirmie braucieni vienatnē bija uz Krakovu Polijā, Hradeckrālovi Čehijā un Cīrihi Šveicē, kurp devos pārstāvēt Latvijas Farmācijas studentu asociāciju, kuru kopā ar piektā kursa studentu paši bijām nodibinājuši. Manas farmācijas studijas izbeidzās pēc pusotra gada, jo patiesības labad jāpiemin, ka šīs jomas īstenā sūtība un būtība – zāļu ķīmiskā uzbūve un to iedarbība uz cilvēka organismu – mani nekad nav interesējusi.

Man patika saziņa ar cilvēkiem, organizāciju struktūra, pacientu aprūpe un citas tēmas, kas ietvēra aktīvu komunikāciju. To varēju veiksmīgāk praktizēt savā otrā studiju

vietā – Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē –, pēc tam darbavietās, kur strādāju komunikācijas jomā, un šī interese izrādījās ļoti noderīga arī ceļojot. Nevaru pat uzskaitīt, cik reizu komunikācijas spējas ir izglābušas manu pēcpusi vai ievēdušas aizraujošos piedzīvojumos. Pēc pirmajiem vienatnes ceļojumiem studiju laikā turpināju dzīvot un ceļot kā vairums cilvēku – ik pa laikam dodoties komandējumā vai atvaļinājumā, visbiežāk kopā ar dzīvesbiedru, ģimeni vai draugiem.

2012. gadā īstenoju plānu, kas manā prātā gruzdēja jau krietnu laiku. Apmaksājusi hipotekāro kredītu, iegādājusies tūrisma inventāru un veikusi uzkrājumus, aizgāju no darba, lai “sāktu ceļot pa īstam”. Tas nozīmē pasaules apceļošanu ar mugursomu plecos, dodoties prom tālu un ilgi. Uzsāku ceļot bez steigas, strikta plāna un vairākkārt arī bez atpakaļceļa biļetes kabatā. Neesmu precīzi uzskaitījusi ceļojumos pavadīto laiku, bet no šiem padsmītiem aptuveni trešdaļa pagājusi ceļā. Garākais ceļojums līdz šim ildzis 389 dienas, kura laikā apceļota Dienvidamerika, Ziemeļamerika un Antarktīda. Otrs garākais ir ceļojums pa Āziju, kur nepilnu piecu mēnešu laikā pabiju Taizemē, Kambodžā, Laosā, Mjanmā (Birmā), noslēdzot piedzīvojumu ar Indijas iepazīšanu. Pārējie braucieni ilguši pāris mēnešu vai īsāku laika sprīdi. Tāpat neesmu precīzi uzskaitījusi veiktos lidojumus vai to, cik dažādās naktsmītnēs ir nācies pabūt, bet pirmo skaits ir lielāks par 300, savukārt otru – pārsniedz 1000. Šie skaitļi nav nekāds rādītājs vai pašmērķis, bet, protams, šobrīd man ir daudz lielāka izpratne par dažādiem ceļošanas aspektiem nekā tad, kad sāku ceļot.

Aicinu šo grāmatu izmantot kā ideju krātuvi un pielietot tās prasmes, kas tev šķiet noderīgas un tavu ceļošanas veidu atbalstošas. Vienkārši dodies ceļā – tu tiksī ar visu galā un piedzīvosi pasaules krāšņumu!